

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Palacky in historičsko-politiške narodnosti.

Čudna se godi veleumom in v obče velikim ljudem. Njih ideje se pozabljajo ali pa preobračajo, kakor se zdi potrebno in v interesu raznih strank v raznih dobah. Taka je tudi s Palackim; kljub temu, da ga imenuje češki narod očeta domovine, prezirajo sedaj vender najmočnejše stranke na na Češkem, katera načela so prešinjala velikega rodoljuba in domoljuba Palackega. Čehi popolnoma prezirajo, po čem je težil Palacky od l. 1848. do 1865. in pozabljajo načelo, katero je izrekel Palacky v Kromeriškem državnem zboru, in katero je tudi izrazilo sedanje ministerstvo.

Brošura: „Strankarstvo Slovanov na Češkem“ pomaga našemu spominu v tem pogledu na mnogo strani. Tu je jasno povedano, kakih načel se je držal Palacky v Kromeriškem državnem zboru glede na Češko in vse narode našega cesarstva.

V tej knjižici, str. 88 ss. je citati: „Ne manjši veljak, nego veleznamenit in velezaslužni Palacky je bil, kateri je v dobrorazumljenem interesu ne samo cesarstva, ampak tudi svojih soplemenikov in v sporazumljenji z ostalimi odposlanci istih soplemenikov predlagal celo razdeljenje Češke v dve drugo od druge nezavisni nacionalno okroženi deželi ali upravni pokrajini, ko se je glede na razmerje avstrijskih narodov držal do cela pravega načela, da je neobhodno potrebno, da se podeli posamičnim narodom avtonomija, katera bi zadostovala, da bi se, brez škode državne jednote obistinila enakopravnost narodov.“

Isto načelo Palackega so v obče odobraval tudi tedanji vladni krogi, in minister Bach je vsaj kot načelo varoval Palackega princip v ustavni listini od 4. marca 1849. Od drugod pa vemo, da je stalo v programu Bachovega ministerstva stavljenje enakopravnosti narodov, da je bila najvišja volja, da se izvrši nova državna osnova na podstavah enakopravnosti in svobodne samodoločbe, in to je bilo izrečeno sosebno tudi z ozirom na Ogersko, da bi ostali tam vsi narodi nezavisni drug od drugega.

In Bachovo ministerstvo se je dejanski hotelo držati narodnostne enakopravnosti v zmislu Palackega, ko je isto ministerstvo pustilo, da so se italijanske pokrajine upravljale na narodni podstavi ko se je povečala Hrvatska iz narodnih pogledov z Reko in Murskim otokom in se je ista Hrvaška postavila v nezavisnost od Ogerske; ko so še dalje za ogerske Srbe osnovali od Ogerske nezavisno srbsko vojvodstvo in uvrstilo celo v cesarski naslov.

Jednako so se postavili bili sedmograjski Saksonci v nezavisnost s samostalno narodno pokrajino itd. Ministerstvo se je bilo zjediniло že l. 1848. v tem, da je treba napraviti v interesu celokupne države in posamičnih narodov narodne pokrajine, torej z narodno samoupravo; in se je bilo celo sestavilo posebno poverjenišvo (komisija) v Olomucu z namenom, da bi se osnoval podrobni program za narodni samoupravni program. Po zadušeni nemirih se je bila Ogerska tudi v resnici razdelila na pet upravnih pokrajin, vsled česar so bili dobili tamo povoljno položnje Nemci, Slovaki, Rusi in kakor smo rekli prej, sedmograjski Saksonci, tudi Rumunci in Srbi. Bukovina se je bila odtegnila poljskemu uplivu in na Gališkem sta bila dobila poljski in ruski narod samostalne uprave.

Palackega princip se je torej bil začel izvrševati srečno in bi se bil dognal do konca po vsem cesarstvu, ko bi ne bile nastale zunanje zapreke in notranja nasprotstva. Še celo ministerstvo Schmerling-Rajner bi bilo izvedlo, kar je bil pričel Bach, da bi se bilo dalo istemu ministerstvu več časa.

Tako pa so zmagali nasprotniki, stranke, ki so hotele gospodovati, kakor so vzbujale ustaje za prekucijskih let. Liberalna frakcija madjarska je bila najmanj zadovoljna, da se bi cesarstvo utrdilo na podstavi narodne enakopravnosti z organizacijo narodnih samouprav za vsak narod posebe. Zato je izumil madjar bar. Eötvös tako imenovane historičsko-politiške individualitete ali narodnosti, da bi gospodarili Madjari nad drugimi narodi.

Madjarska liberalna stranka pa je imela vedno zveste pristaše svojih idej v Poljaki. Ko je nastopil Poljak Goluchovski ministerstvo, je porabil takoj Eötvös-ovo iznajdbo historičsko-politiških narod-

nostij ter je začel rušiti vse to, kar je bilo izrecno po Kromeriški ustavi in dejanski izvršeno po Bachovem ministerstvu. Narodnim samoupravam je napravilo konec to, da je Goluchovski začel združevati narodno samoupravne pokrajine v skupine obsežajoče več dežel in princip narodne samouprave je splaval po vodi.

Prisile so druge dobe, in madjarsko in poljsko načelo o privilegovanih zgodovinskih narodnostih začelo je motiti tudi take narode, kateri niso nikdar gospodovali nad drugimi narodi, in kateri dotlej tudi niso bili željni takega gospodovanja, oziroma strahovanja.

Na limanice so šli poljskim plemičem in madjarski liberalni frakciji celó Hrvati in Čehi ter so začeli premišljevat o večih upravnih skupinah, preziraje narodno samoupravo. Poljaki so po Goluchovskem že gospodovali nad gališkimi Rusi; madjarska liberalna stranka je še le težila po tem, da doseže jednako gospodstvo na Ogerskem nad drugimi narodnostimi. Čehi in Hrvati so prezirali zgodovinski značaj Poljakov in liberalne madjarske stranke, dali so se uloviti, in konec je bil, da se je porodil dualizem.

Kako se Hrvatom godi na podstavi bele listine, katero so jim bili ponudili Madjari, da jo napolnijo s svojimi zahtevami, ni treba govoriti; znano nam je pač položnje Hrvatov dovolj. Kar se pa dostaje Čehov, vidijo, da so Madjari največi nasprotniki zgodovinskega češkega prava; isti prijatelji, za katere so se potegovali češki voditelji, mečejo sedaj polena pod noge češkim voditeljem. Kako so Madjari bili odkritosrčni „prijatelji“ Čehom, kaže najbolje izrek Eötvösa. Ta se je namreč izustil, da se je znebil strahu, da bi gospodovali Čehi v Avstriji, odkar je bila bitva pri Kraljevem Gradcu 1866. S tem je vse povedano: Madjari so iskali podpore pri Čehih in pri drugih, dokler si niso utrdili gospodstva; sedaj pa ne bodo nikdar več prijatelji Čehom, razen, ko bi ti oslabei do neznatnosti relativno manjših narodov avstrijskih. Zato tudi hrepené Madjari, da bi se češke pokrajine tujčile, in sosebno jim je do tega, da bi se ponemčila Moravska. S tem bi bil češki narod oslabiljen, z druge strani pa ločen od zapuščenih

LISTEK

Blóдне duše.

Roman.

Češki spisal Václav Beneš-Třebizský, preložil I. Gornik.

Prvi del.

I.

(Dalje.)

Sam Bog vedi, kaj je bilo v njenih očeh, kadar so se odprle in so koga pogledale. Bile so globoke, kakor vodnjaki s kristalno vodo v zakletih gradovih, pri katerih je ostal zablodilec kakor prikovan in je moral večno vanj gledati, ako se je jedenkrat vanje ozrl. In sam Bog ve tudi, kako diven je bil izraz v pribledem obrazu že od ranega detinstva, da se je bajé človeku o pogledu na prvi ta mladi cvet oko razjasnilo in da je slednje čelo, in naj so se po njem razprostirale najtemnejše megle, zablščalo kakor čisto nebo. In vender pravijo ljudje, da se to dogaja le takrat, ko se oko umirajočega zagleda v obličje angeljsko, in kadar na čelo zemljana zaveje dih duhov iz krogov zazvezdnih. Tedaj v žalostni Češki angeljev niti ni moglo biti. Takrat so uboge češke zemlje menda

celo v nebu pozabili, rekel je nekda neki mož. Jaz pa pravim, da so mej našimi predniki morali biti angelji, morali so mej njimi živeti, morali jih braniti in tešiti.

Kdo pa bi bil otrl sicer z nagubanih čel krvavi pot, kakor roka angeljska? Kdo pa bi bil sicer s starih razbrazdanih lic odgnal otožnost, kakor roka angeljska? Kdo pa bi bil srca, ki so tako burno bila, umiril, kakor roka angeljska? Kdo pa bi bil ucepljal upanje našim prednikom, tem starim češkim rabotnikom, ti posužnjeni, ubogi češki krvi, kakor usta angeljska? Kdo pa bi bil učil potrpljenja ljudstvo, kateremu so upognili glavo v prah in čegar noge so s svojimi grehi obtežili, kakor usta angeljska? Idite in vprašajte, če govorim resnico!

Seljak Květ povedal bi vam bil, da je vse to umelo dete njegovo; vender on bi vam več povedal. Žal, da je nad njim že davno uvela trava, in da danes niti za njegov grob ne vedo!

Poglejte to devojko, sedi še ob ognjišči, roki ima sklenjeni v naročji in temnomodri oči uprte v plamen; rujavi, gladki lasje sčesani v tilnik vijejo se ji v bujnih kitah po vratu. Zagledajte se v divno, mlado lice in uvideli bode, da ne bode hoteli iz tega domovja in da bode pozabili vsega...

V sobi še je tiho, ura gre dalje svojo pot; seljak sedi za mizo, majka pri peči, nad streho njihovega domu, nad vasico in okrožujočimi jo lesovi pa leti čas — in kaj nosi? Dobrega malo, novega mnogo in zlega še več.

Seljak je naglo ustal, stopil k oknu in poslušal. Nekdo bližal se je hiši. Psi zalajali so že drugič ali nekako radostno in stari Sultan skakal je do polu vrat in čuda, da ni podrl seljaka na zemljo, ko je šel odpirat. Prišlec bil je gotovo dober znanec, in po besedah sodeč, katere smo začuli v sobi Květovih, pričakovali so ga brez dvojbe.

„Tako pozno, dragi prijatelj? Deseta je že odbila?“

„Zadržali so me, mislil sem že, da ne pridem.“

„Le da si prišel. Ali si prinesel?“

„Prinesel.“

Roka stisnila je roko gorko in istinito. Sultan je zopet skakal, znova lajal, da so kokoši v kurniku dvigale glave, ni-li dan, in da je petelin zapel, ni-li že zore na vzhodu, a le tako spanji — v sredi je obmolknil, ker je bila še povsodi črna tema.

Prišlec ustopil je v izbo s starodavnim krščanskim pozdravom, pristavivši še: „Bog blagoslovi,“ podal je kmetici roko, pristopil k devojki pri ognjišči,

Slovakov, ki se pa vendar čvrsto borijo za svoj obstanek.

Vse to kaže, da so se češki voditelji varali, ako so hoteli doseči taka prava, kakoršna imajo sedaj Madjari in Poljaki, vsled česa gospodujejo nad drugimi narodi. In vendar se nočejo poprijeti načela, katero je ponovil in izrekel Palacký še leta 1865. Takrat je, kakor navedena nova brošura navaja na str. 89, 90 izjavil se takó-le: „Leta 1849. sem jaz priporočal, uresničite jednakopravnost na podstavi avtonomije narodov in v ta namen zagovarjal skupljanje (združevanje) narodov na čisto etnografski (narodoslovni) podstavi.“ Ta predlog mi se je zdel, da ravno uresniči potrebe narodov. Saj smo vendar dovolj skušali od istega časa in skušamo še dan danes, kakó se n. pr. v deželnem zboru češkem pretehtava vsak predlog po dobičku, ki bi ga utegnil donášati temu ali onemu narodu. Ali ne bi bilo želeli, da se odstrani ta zapreka obče blaginje in občnega napredka? Ali bi ne bil velik dobiček tudi za državno celoto, ko bi narodi po odstranjenih takih zaprekah prenehali biti na poti drug drugemu, oziroma ko bi bilo možno vsakemu narodu, da bi tekmujoč vse svoje moči mogel porabljal v svoje pospetje iz sebe samega? Moj predlog je podajal ob enem dokaz, da mi Slovani ne hrepenimo po gospodstvu nad drugimi narodi. Odkar pa se odobravajo po Madjaru Eötvösu izumljene historiško-politiške individualitete, bo po mojem mnenju veliko težavnije nego poprej praktično izvršiti načelo narodne enakopravnosti. In vendar je od izvršitve tega načela zavisen obstanek ali neobstanek Avstrije kot jednotne mogočne države.“

Iz te izjave Palackega je razvidno, da sta današnji staročeška in mladočeška stranki nedosledni, pa sta popustili načelo narodne enakopravnosti na podstavi narodnih samouprav ali avtonomij. In če so dan danes v resnici večje zapreke, nego l. 1849 in še pozneje do Goluchovskega in naposled do dualizma, je vendar načelo Palackega pravo, in je zaradi obstanka in neobstanka jednotne mogočne države in jednako zaradi obstanka ali neobstanka zlasti manjših narodnostij držati nepremično.

Palackega so konečno zbegali dogodki, a prepričanje njegovo se kaže resnično na vse strani. Zato pa bi bilo kaj žalostno, ko bi na pr. še na Slovenskem kdo odobral sedanje položanje, sedanji ustroj, sedanje deželne samouprave, katere konečno vedejo do podjarmljenja slabših narodnostij pod mogočnejše narode. Deželnih samouprav se drže jedino stranke, katere hočejo po večinah deželnih zastopov gospodovati nad drugimi odlomki prebivalstva. To vidimo na Gališkem, v Šleziji, na Moravskem, v Dalmaciji, sosebno pa tudi po pokrajinah s slovenskim in drugi mešanim prebivalstvom. In vendar so že na Slovenskem politiki, kateri po-

*) Na tem načelu je slonel tudi njegov predlog o deljenji češke na dve narodni upravni pokrajini, kateri ako bi se uresničil, bi bil imel v posledstvu združenje slovenskega dela Češke z Moravsko in Šlezko. Op. broš.

pogladil jo po čelu in laseh in šel za mizo. Bil je mož z nenavadno prezeblim obrazom in sivimi dolgimi lasmi. Roki njegovi bili sta sama kost in koža. Obleden bil je v volnato haljo, blače imel je ozke, meča in nogi tičale so v ponošenih čevljih, na kojih so se bliščale medne zapone. Čepico, črno kučmo z belim robom, položil je na mizo. Kmetica položila je predenj kruha in sira.

Svčtluška ni mogla več tako mirno gledati v plamen na ognjišču. Kadar zaveje nad vodo oster veter, nagne se nad njo bičevje in loček v obok, gladina njena pa se vendar razvalovi in razburi. In ko je visoki mož z nenavadno prezeblim obrazom prestopil izbini prag, prinesel je s saboj tudi zunanji ostri veter. V temnomodrih očeh devinih pojavila se je plahost, kakor kadar mlada srnica ob gozdnem potoku sluti zdaleka nesrečo. Ko pa se je prišlec dotaknil njenega čela, in ko je suha roka, sama kost in koža, pogladila krasne njene lase, zdrhtela je, kakor bi segala po njej Morana. Imel je roko tako mrzlo, še mrzlejšo kakor so veje, ko jih ovija ivje.

Pozni gost zarezal je v hleb kruha jako globoko. Bil je lačen.

(Dalje prih.)

udarjajo deželno samoupravo in hočejo tej izročiti celo začetno šolo.

V pouk nam bo gospodstvo, katero so dosegli Madjari, Poljaki in v tej polovici cesarstva na več krajih Nemci in Italijani. Tako gospodstvo rodí historiško-politiške individualitete, nalašč izumljene od madjarske strani v potujčevanje pravih slovenskih narodnostij.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 23. maja.

Če je verjeti „Narodnim Listom“, je nek župnik na Češkem ob dvajsetletnici sedanjega šolskega zakona odredil mesto slovesne službe božje rekviem za šolski zakon.

Mej **tirolskimi** nemškimi konservativnimi in italijanskimi liberalnimi veleposestniki vrše se pogajanja, da bi sklenili kompromis glede deželnozbornih volitev. Če bodo ta pogajanja uspešna, bode potem le še pešica nemških liberalcev v tirolskem deželnem zboru, kateri bodo pa najbrž izstopili, videč, da nič ne opravijo.

Vnanje države.

Ko bode dodelana železnica v Burgas, hoče se **bolgarska** vlada takoj lotiti grajenja železnice iz Sofije v Razgrad. Tudi to železnico, ki bode jako važna za narodno-gospodarski razvoj Bolgarske, gradila bode nekaj vojaščina, nekaj pa prebivalstvo samo. Tako bode Bolgarija po ceni dobila novih železnic. Ko bodo dodelane železnice v knež. bolgarski oživila se bode trgovina in povzdignilo kmetijstvo. — Radoslavovci so se že začeli pogajati s Cankovci, da se z njimi združijo. Poslednji pa ne marajo združenja z njimi drugače, če se brezporogno izrečejo za Cankovljevo politiko. Cankovci bi se baje rajše sporazumeli s Stambulovom, nego z Radoslavovom. Stambulov je vsaj n. darjen in energičen mož, ki ima pa tudi mnogo pristašev po deželi, dočim je Radoslavov le velik neznačajnej in častihlepnej, ki kmalu ne bode imel nobenega pristaša. Radoslavovci bodo v kratkem ravno tako izginili, kakor so Karavelovci in konservativci, kateri ne igrajo nobene važne vloge več v Bolgariji.

Kakor „Grazdanin“ poroča, bode grof Aleksej Ignatjev, generalni guverner vzhodni Sibiriji, imenovan pomočnikom **ruskega** ministra notranjih zadev. Aleksej Ignatjev je brat znanega diplomata generala Ignatjeva, ki je sedaj predsednik „Slavjanskemu blagotvornemu občestvu“.

Grajenje **rumunskih** utrdb se hitro nadaljuje. Posebno so že napredovala dela pri Jilavi Otopeni, Mogosou in Kitilki. Ko senat dovoli kredit, začno graditi utrdbe pri Catzalu in Bragadinu. Rumunski zbornici sta se zopet sešli, pa bodele zborovali samo štirinajst dni. Senat bode imel pred vsem dovoliti kredit za utrdbe, kar bode pač drage volje tudi storil. Nekateri senatorji bodo morda ugovarjali, a velika večina bode glasovala za dotično vladno predlogo. Liberalci in junisti so že tako naudušeni za nameravane utrdbe, konservativci pa z upiranjem ne bodo hoteli delati vladi ovir, dobro vedoč, da bi s tem le koristili opoziciji.

V **Italiji**, kjer imajo skoro vsa posestva v rokah le veleposestniki, drugi prebivalci pa jim morajo delati za nezatno plačo, so začeli v nekaterih krajih strajkati delavci. V Lombardiji so bili že neredi in so več oseb že zaprli. V Italiji so jako nezdrave socialne razmere na kmetih, katerim se pa ne da lahko odpomoči. Vlade so že večkrat proučevale agrarno vprašanje, a neso našle nobenega pomočnika.

Zbornica **francoska** je bila sklenila, da se odpravijo vse olajšave glede vojne službe. Senat pa sklepu zbornice ni pritrdil, temveč se je izrekel za skoro vse dosedanje olajšave. Tako je sklenil, da bodo najstarejši bratje sirot, sinovi vdov in bratje vojakov služili le jedno leto. To olajšavo dovolil je tudi semeniščnikom, učiteljskim pripravnikom, dijakom nekaterih zavodov, duhovskim in svetnim učiteljem na francoskih šolah v orientu. Ministri so se kaj prizadevali, da bi pregovorili senat, da pritrdi sklepom zbornice, pa vse prigovarjanje bilo je zaman. — Kakor „Estafette“ poroča, ima državno sodišče proti generalu Boulangerju toliko dokazov, da ni dvojbe, da ga bode obsodilo. Tudi javno mnenje bode pritrdilo sodišču, ko bode vse zvedelo, kaj je Boulanger namerjal.

V nekaterih premogovnikih na **Nemškem** se ni pojenjal strajk delavcev, a je pričakovati, da kmalu preneha, ker v največ premogovnikih delajo in se torej ni bati, da bi začelo manjkati premoga. Pri tacihi okolščinah bodo delavci kmalu spoznali, da se ne morejo ustavljati. Po nekaterih krajih so pa drugi delavci ustavili delo. V Berlinu imajo strajk zidarji. Nič manj nego 3000 delavcev je ustavilo delo, dokler se jim ne dovoli skrajšanje dela na dan in povišanje plače.

V dolenji zbornici **angleški** je te dni bil razgovor o „večnih“ pokojninah, katere dobivajo nekatere osebe za njihovih rodbin nekdanje zasluge. Vlada in zbornica sta tega mnenja, da bi se te pokojnine odkupile, le o tem se še neso vse stranke zjedini, kako naj bi se določila odkupnina. Vlada

predlaga, da se za kupnino določi sedemindvajsetkratna letna pokojnina, a mnogim poslancem se pa ta znesek zdi prevelik. Če tudi se o znesku še neso sporazumeli, a vendar je gotovo, da se bodo v kratkem odkupile te pokojnine.

Dopisi.

Iz Ljutomer 21. maja [Izv. dop.] Obče je znano, kako brezozirno ravna Nemci proti Slovencem povsod na slovenski zemlji. Da bi bil, kar se tiče narodnih pravic, Nemec pravičen proti Slovencu, se še misliti ne more posebno tam, kjer se čuti prvi v večini. Ta večina je pa večkrat samo navidezna; kajti v krajih, kjer je prebivalstvo slovensko, mej katerimi se pa nahaja samo nekaj Nemcev, katere večkrat lahko sešteješ na prste jedne roke, misli ta manjšina, da ima že kot taka pravico vladati nad Slovenci in govoriti povsod prvo besedo. Ta nemška ošabnost pripravi Nemca in nemškutarja, ki je povsod prvemu pajdaš, da ne vidi pri Slovencu, naj je še tako dobra, poštena in izvrstna duša, nič dobrega kakor denar, ki ga dobi in dobiva obilo od njega, da ga potem z istim pri vsaki priliki guli in pritiska.

Tako označene razmere lahko opazuješ tudi tukaj v Ljutomeru. Tukajšnji Nemci in nemškutarji so ravno tako brezozirni in ošabni, pohlevni Slovenci v trgu samem in iz okolice se jim pa priklanjajo in se čutijo kaj srečne, če smejo priti v njih bližino in trobiti v njih nemški rog.

To smo tudi opazovali v soboto 18. maja t. l. ko se je vršila volitev za bodoči zastop Ljutomerskega trga. Agitacija za to volitev od nasprotne strani je bila tako živa in tako silna, kakor še nikdar ne. Nasprotna nemška stranka se boji za gospodarstvo v Ljutomeru; če bi pa šlo to v zgubo, se je tudi bati, da bi prišlo vse na dan, kar je slabega in znabiti gnilega vsled samovlastnega gospodarstva. — Narodna slovenska stranka je za zdaj zmagala samo v tretjem volilnem razredu, kjer so bili gos. Kukovec, Šlamberger, Gomilšek in Vavpotič odborniki izvoljeni s 73 oziroma 72 glasovi, proti 46 oziroma 45 glasom, ki so prišli na nemške kandidate. — V drugem volilnem razredu so dobili slovenski narodni kandidatje po 9, v prvem volilnem razredu po 5 glasov, nasprotni nemški pa po 17 in po 7 glasov. Zamočati ne smemo, da so se tudi vsi uradniki udeležili volitve, in da so vsi politični in davkarski uradniki, razun jednega dali svoje glase nemškemu kandidatu, mej njimi nekemu Hermannu Pragerju, kar je vsekako čudno in se mora zabelježiti.

Levstikov spomenik.

Vsak Slovenec — posebno pa če je čestilec našega Levstika — prepričan se bo z veseljem iz nastopnih vrst, da se mu je zopet jedna iskrena želja izpolnila v brzem realizovanju domoljubne ideje, da se postavi „neizprosному, tvrdemu in jeklenemu“ možu v njegovem rojstvenem kraju dostojen spomenik.

Gotovo smemo tukajšnjemu odboru čestitati s polnim pravom, da je tako izvrstno rešil težaven del svoje naloge in nabral v tako kratkem času toliko gmotnih pripomočkov. Hvala pa vsem rodoljubnim darovateljem iz vseh strani lepe Slovenije, ki so zopet pokazali dejanski, da znajo čislati svojega duševnega velikana, ki je največ storil za razvoj pesništva in jezika našega!

Po današnjem izkazu, narasla je cela nabrana vsota že na 970 fl. A to še ni vse. Pričakovati imamo še iz Ribnice donesek znašajoč okolu 100 goldinarjev, katere je nabrala velečastita gospa Višnikarjeva, soproga tamošnjega gospoda c. kr. okrajnega sodnika in deželnega poslanca, in gosp. Makso Lilek, c. kr. davk. pristav. Primerno žrtvovala sta največ Velikolaški in Ribniški okraj, skoro polovico celega iznosa; celo priprosti kmetje (glej izkaze) darovali so radovoljno svoje doneske. Isto tako se moramo zahvaliti častitej duhovščini, katere je zdatno pripomogla k lepemu iznosu. Najlepši izgled so pa odborniki, ki so sami mej seboj zložili 215 fl. 20 kr.

Spominek stal bode v Velikih Laščah. Saj je bil tu pokojni Levstik krščen, tu so bivali mnogo let njegovi roditelji, v tukajšni šoli učil se prve nauke in preživel večino svojih mladih let. Stritar sam pravi: „Levstik je Laščan kakor jaz“, tu sta bivala največ kot studenta in „Padarjeva gostilna“, v kateri še vedno dobiš dobro kapljico, imela bi mnogo pripovedovati od naših dioskurov zlatih uzorov, plemenitih teženj in brezštevilih želja, katere

sta gojila za slovenski narod in za Slovanstvo. Spomenik, katerega ima naš domači kamnosek g. Jontež že v delu, pokazal se bode v obliki umetno izdelanega obeliska. Visokost obeliska z naslombo vred znašala bo skoro 5 metrov (4m 75cm). Kamen sam za obelisk, kateri se je naročil v Repentaborji pri Sežani tehtal bode okoli 120 centov stare teže, naslomba bode pa iz domačega kamena. Ako pripušča gmotno stanje, napravi se na spomenik i vlit medalijon z Levstikovim obličjem, katero delo bi prevzel naš domač umetnik na Dunaji, gosp. Gangl. Od nadaljnjih dohodkov bode odvisno, ako se ima obistiniti i ta naša želja. Okoli spomenika bode ograja kamenitih stebrov z verigami ali pa okusna železna ograja. Napisne črke na obelisku, preskrbelo nam bode pisateljsko društvo v Ljubljani, katere se naj blagovoli v tem smislu v kratkem odločiti.

Odbor je skrbel, da bode spomenik do dneva slovesnosti, to je do 11. avgusta, popolnoma dovršen.

Gospodje, kateri imajo še razposiljene nakaznice v rokah in menijo za Levstikov spomenik žrtovati kak donesek, prosi odbor ozirajoč se na malenkost časa, katero ima še na razpolaganje, da blagovolijo to takoj storiti, da bo znal natančno odmeriti stroške za spomenik in za slavnost (godbo, dekoracijo in d.).

Odbor je ob enem pričel potrebno ukrepati tikač se vsporeda slavnosti same, banketa, ljudske veselice in dr. Več narodnih zlasti pevskih društev obljubilo je s svojo navzočnostjo poveljavati dan 11. avgusta. Pisateljsko društvo v Ljubljani bode pa skrbelo, da se odlična slov. društva, kakor „Sokol“, „Čitalnica“, „Slavec“ in druga, korporativno ali vsaj v obitem številu udeležijo slavnosti. Kakor se tu čuje od vseh strani, prišlo bode mnogo ljudstva iz naših sosednih krajev, osobito pa z Ribnice, Loža, Blok, Cerknice in sploh z Notranjskega.

Velike Lašče in okolica so jako lep, zanimiv in romantičen kraj, od Ljubljane z dobrim vozom dve uri in polovico oddaljene ter imajo že za navadnega izletovalca mnogo naravnih in izvirnih užitkov. —

Vse Slovence iz Severa in Juga in brate Slované pa opozarja in vabi odbor še jedenkrat na narodni praznik, kateri se bo slavil 11. avgusta na Levstikovem domu; odbor pa bode skrbel, da bode slavnost velečastna in sijajna, dostojna velikega genija, ki si je stekel toliko zaslug za slovensko domovino. —v.

Domače stvari.

— (K deželnozborskim volitvam.) Uradni list objavlja imenik volilcev veleposestnikov, katerih je 103.

— (Gospodu Kalanu, uredniku „Domoljubovemu“, v odgovor.) Na Vaše dolgo „Poslano“ bode naš odgovor le kratek. Ne pomagajte Vam vse zvijanje. Vi ste izrecno pisali, da je „Slov. Narod“ o katoliškem shodu v političnem pregledu primeroma toliko poročal, kakor o Culukafrih. Mi nismo o Culukafrih ziniti niti besedice, torej logično tudi o katoliškem shodu ne. Vsa Vaša sofistika tega ne izbriše, tudi beseda „primeroma“ ne, katerej ste se tako krčevito prijel za škrijce. Vi ste hoteli sumničiti in v ta namen rabila Vam je „primeroma“ nesramna laž. Punctum! V ostalem bi Vam pa priporočali, da bi v enakih slučajih vestneje seštevali, kajti o katoliškem shodu priobčili smo 111 (jednajst in sto), ne pa 87 vrstic, kakor Vi trdite. Zadnjič tajili ste vseh 87 vrst, danes bi jih radi utajili zopet štiri in dvajset. To nilepo in paziti morate, da Vam ne bode laž v navado! Pomilovanje na dozdevnej rani Vam vračamo neporabljeno, kar se pa tiče najinega sestanka na tretjem avstrijskem shodu, imamo pa mi svoje misli. Ako udeleženci tacega shoda namenoma bijejo resnici v obraz, ako se mej njimi nahajajo junaki à la dr. Lueger, ki je na katoliškem shodu imel glavno besedo, za češko šolo na Dunaji pa niti besedice ne, nas taka družba prav nič ne mika.

— (Občni zbor ces. kr. kmetijske družbe kranjske) vršil se je danes od 1/2 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne. Bil je jako mnogobrojno obiskan, posebno od udov duhovskega stanu z dežele. Predsednikom kmetijske družbe bil je izvoljen z veliko večino glasov cesarski svetnik Ivan

Murnik, kateri je izvolitev vsprejel. Društvenim tajnikom je bil izvoljen na predlog centralnega odbora dosedanji tajnik g. Gustav Pirc jednoglasno; v centralni odbor pa gg.: baron Henrik Lazarini, Fran Povše in Vinko Ogorelec. Razpravljala se je potem dolga vrsta predlogov centralnega odbora, podružnic in slednjič so prišli na vrsto posamični predlogi. Obširneje poročamo v prihodnjih številkah.

— (Osobne vesti.) Finančni svetnik in načelnik tukajšnjega urada za odmerjenje pristojbin dr. Fran Adamič premeščen je v isti lastnosti v Celovec in namesto njega imenovan je finančnim svetnikom in načelnikom pri napominanem uradu tajnik Ljubljanskega finančnega ravateljstva gosp. Anton Zamuda. Gosp. Karol vitez Strahl premeščen je iz Dobrlevasi v Brežice, g. avskultant Josip Škofič imenovan je pristavom pri okrajnem sodišči v Velikih Laščah.

— (Naš rojak g. F. S. Vilhar) prireja v društvu z vijolancelistom I. Hajekom in vijolinistom Meneghellom po vseh dalmatinskih mestih glasbene akademije. Na programu so češke, hrvatske, slovenske, ruske in poljske skladbe. Prva taka akademija bode te dni v Šibeniku.

— (V včerajšnji seji „Sokolovega“ odbora) preložil se je „Sokolov“ izlet na Šujico na mesec julij zaradi nujnosti delovanja za izlet v Novo Mesto. Izvolil se je tudi poseben odsek za priprave in sestavo vsporeda pri izletu o Binkošti v Novo Mesto. Izvoljeni so v ta odsek sledeči gg.: Skale, dr. Dereani, Mulaček in Mejač. Zanimanje za ta izlet je vsestransko in nadejati se je prav obilne udeležbe. — „Sokolov“ „jour-fixe“ bode v soboto dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v steklenem salonu Schreinerjeve pivarne. Vspored: 1. Poročilo odborovo o izletu v Novo Mesto. 2. Prosta zabava. Odbor.

— („Glasbena Matica“) priredi s svojimi gojenci v nedeljo dne 26. maja popoldne izlet na Drenikov vrh, h kateremu se vabijo stariši gojencev in drugi prijatelji naše mladine.

— (Na Proseku) imeli so dne 19. t. m., kakor čitamo v „Edinosti“, imenitne slovanske goste. Gospod poslanec Nabergoj povabil je namreč staročeškega vodjo dr. Riegerja, češkega poslanca Jana in slovenskega poslanca Ferjančiča, Kluna in Poklukarja na svoj dom, kjer se je improvizovala lepa slovanska veselica. Razen petja domačega pevskega zbora „Hajdrih“, omeniti je tudi mnogo napitnic. Dr. Riegerju napivala sta dr. Ferjančič in urednik Mandić. dr. Rieger pa se je v daljšem govoru zahvaljeval navzočnim, posebno hišnemu gospodarju in vsem prijateljem za srčne ovacije, poudarjajoč, da so obali morja jadranskega slovanske in da se ni bati, da bi Slovanstvo na Adriji propalo, dokler ima tu tako čvrste sinove. Posebno prijetno presenečen bil je dr. Rieger, ko mu je urednik Mandić napil v češčini, za kar se je posebno laskavo zahvalil. S Proseka sli so rečeni gostje ogledat si Miramare.

— (Tabor v Istri.) Predsedništvo političnega društva „Edinost“ storilo je potrebne korake, da se dovoli tabor pri sv. Petru v šumi v Pazinskem okraju. Ako politično oblastvo tabor dovoli, vršil se bode 2. dan junija. Sv. Petar v šumi je ob državni istrski železnici mej postajama Pazin in Zminj.

— (Odbor političnega društva „Edinost“) so je konstituiral tako: Predsednik Ivan Nabergoj. 1. podpredsednik Mate Mandić. 2. podpredsednik J. M. Vatovec; tajnik V. Križ; denarničar A. Skabar. Odborniki: J. M. Kljun, Ivan Mankoč, Ante Truden, Josip Turk, V. M. Živic.

— (Kranjska mlekarska zadruga) je pod pot zavozila in napravila žalosten konec. Zadrugniki so veliko izgubili, kajti namesto 6 do 7 kr. za liter dobili so le po 3 kr. plačila. Nekateri imajo izgube po 300, tudi 700, nekateri celo nad tisoč goldinarjev. Res škoda, da je takó koristno in mnogo obetajoče podjetje vsled nesrečnega vodstva tako žalostno končalo!

— (Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaji) ima v soboto dne 25. t. m. svojo drugo redno zborovo sejo s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika, 2. poročilo odborovo, 3. slučajnosti. Lokal: „Schmiedtleitner's Restauration“, VII. Lerchenfelderstrasse št. 45. Začetek ob 8. uri zvečer. Slovanski gostje dobro došli! K obilni udeležbi vabi odbor.

— (Pred porotniki v Celji) bil je te dni Josip Kočer iz Velikega Kamna pri Rajhenburgu. Kočer ima veliko posestev. Da je je mogel obdelovati, posojeval je kmetom male zneske 50, 60 do 100 gld. Mesto obrestij so mu morali delati kakor črna živina. Izračunilo se je, da je Kočer na ta način za izposojeni denar dobival od 20 do 100% obrestij. Zaradi oduševstva bil je obsojen na mesec dni strogega zapor in 300 gld. globe.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Frankobrod ob Meni 22. maja. Cesarice avstrijske posebnemu vlak, ki se je ob 2. uri popoldne iz Wiesbadena odpeljal, pripetila se je ob 3. uri, ko je vozil po zvezni progi blizu pristanišča, nezgoda. Zadnji voz skočil je s tiru in se prevrnil, ž njim pa tudi sprednja dva voza. Cesarica nepoškodovana, isto tako tudi spremnik, le jeden služnikov na roki poškodovan. Vlak imel jedno uro zamude, potem pa je vozil dalje.

Frankobrod 22. maja. Cesarice Elizabete posebni vlak ob 3. uri tukaj pri skladišči s tiru skočil. Nihče poškodovan. Nezgoda nastala najbrže zaradi tega, ker so bili vagoni pretesno skleneni. Salonski vagon cesaričin se je močno majal, s tiru pa vender ni skočil.

Berolin 22. maja. Pri včerajšnji vožnji v Charlottenburg splašil se je jeden konj. Cesar in kralj nadaljevala sta vožnjo v princa Henrika kočiji. Pri gala-obedu sedel knez Bismarck kralju italijanskemu nasproti in poleg Crispija. Napitnic ni bilo.

Berolin 22. maja. V dvorci v Kielu delajo se priprave za vsprejem carjev.

Dunaj 23. maja. „Wiener Zeitung“ objavlja potrjeno finančno postavbo in budget za 1899. — Cesarica, nadvojvodinja Valerija in nadvojvoda Fran Salvator z dveurno zamudo ob 9. uri 40 minut v Hetzendorf dospeli, kjer jih je cesar čakal, in se takoj odpeljal v Lainz.

Razne vesti.

* (Lepo darilo.) Povodom rojstnega dne kralja španskega Alfonza (rojenega 17. maja 1886. leta) darovala je kraljica vladarica Marija Kristina 25.000 frankov za dobrodelne namene v Madridu. — Kraljevi dvor preseli se te dni v Aranjuez v tamošnji kraljevi grad.

* (Na mejnarodnem šahovnem boji v Novem Yorku) stekel si je Rus Čigorin iz Peterburga, ker je imel največ zmag, prvo darilo v znesku 1000 dolarjev. Igralcev bilo je dvajset, vsak je z vsakim tekmeccem moral igrati po dve partiji, torej 38 partij. Mej temi partijami jih je Čigorin 29 dobil. Drugo darilo dobil je Weiss z Dunaja, tretje Gunsberg.

* (Pariško svetovno razstavo) obiskalo je preteklo nedeljo 234.727 osob, katere so plačale ustopnino.

* (Požar.) Iz Požuna se 21. t. m. javlja: Danes opoldne nastal je v tukajšnji Heinstatzkyjevi tovarni za izdelovanje vate ogenj, ki je uničil obilo nakopičenega blaga. Požar so po trudapolnem naporu omejili. Škoda je precejšnja in tem večja, ker lastnik nema tovarne zavarovane.

Pevci pozor!

Danes zvečer ob 8. uri je prva glavna skušnja za Vodnikovo slavnost v telovadnici ljudske šole „na Grabnu“.

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Tuji:

22. maja.

Pri **Malič**: Lienbacher, Kupka, Kreussig, Mosse, Szeps z Dunaja. — Wagner iz Gradca. — Broda iz Rogatice. — Sommer iz Prage. — Hafner iz Zagorja. — Hürman z Bele. — Löttlinger iz Norinberka.

Pri **Slonu**: Trojan iz Prage. — Horvat iz Dolenje Idrije. — Jonke iz Karlovca. — Hacker iz Lonča. — Adelsbach, Berger, Klug, Kaltenberg, Schwalt z Dunaja. — Troller iz Brna. — Mayer iz Reke. — Demšar iz Železnikov. — Weber iz Zalega Loga. — Kleinlechner iz Domžal.

Pri **Avstrijskem cesarju** Carlo iz Reke. — Schener s Krškega. — Vertačnik iz Bistre. — Wimer z Dunaja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Bele iz Dolenjskega. — Preklovič iz Logatca. — Verile iz Trsta. — Pavzel iz Škofje Loke.

Umrli so v Ljubljani:

V deželnej bolnici:

21. maja: Anton Majzelj, gostjač, 75 let, za oslabljenjem. — Marija Banovec, gostija, 64 let, za srčno hibo.

Tržne cene v Ljubljani

dne 23. maja t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hkti.	6	Špeh povojen, kgr.	70
Rež,	4 66	Surovo maslo,	76
Ječmen,	4 66	Jajce, jedno :	1 1/2
Oves,	2 83	Mleko, liter	7
Ajda,	4 83	Goveje meso, kgr.	54
Proso,	5	Telečje	52
Koruza,	5	Svinjsko	56
Krompir,	2 67	Košturnovo	32
Leča,	12	Pišaneč	60
Grah,	13	Golob	18
Fižol,	11	Seno, 100 kilo	2 23
Maslo,	84	Slama,	2 32
Mast,	68	Drva trda, 4 metr.	6 50
Špeh frišen	54	" mehka, 4	4 30

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
22. maja	7. zjutraj	735.9 mm.	17.0° C	sl. svz.	jas.	1.20 mm.
	2. popol.	736.4 mm.	20.4° C	sl. vzh.	d. jas.	
	9. zvečer	737.8 mm.	14.2° C	sl. vzh.	jas.	dežja.

Srednja temperatura 17.2°, za 1.9° nad normalom.

Dunajska borza

dne 23. maja t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	gld.	včeraj	danes
Papirna renta	85.80	85.80	86.10
Srebrna renta	85.95	85.95	86.30
Zlata renta	109.25	109.25	109.35
5% marčna renta	100.70	100.70	100.75
Akcije narodne banke	909	909	910
Kreditne akcije	307.75	307.75	308.25
London	117.90	117.90	118
Srebro			
Napol.	9.37 1/2	9.37 1/2	9.37 1/2
C. kr. cekini	5.62	5.62	5.60
Nemške marke	57.65	57.65	57.70
4% državne srečke iz l. 1864	250 gld.	135 gld.	kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	180	25
Ogerska zlata renta 4%		102	20
Ogerska papirna renta 5%		97	20
5% štajerske zemljišč. obvez. oblig.		104	75
Dunavska reg. srečke 5%	100 gld.	124	
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi		118	50
Kreditne srečke	100 gld.	185	
Badolfove srečke	10	21	
Akcije anglo-avstr. banke	120	129	60
Tramway-društ. velj. 170 gld. a v.		234	25

Zahvala.

Za vsestranske dokaze srčnega in prijateljskega sočutja povodom težke in bridke izgube našega dragega in nepozabljivega soproga oziroma očeta

ANTONA JELLOUSCHEGA

za darovane lepe vence, velečastitej duhovščini, gospodom uradnikom, gospodom pevcem za ganljivo petje in vsem drugim, ki so se od blizu in daleč udeležili pogreba, izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

V Ilirskeje Bistrici, dne 21. maja 1889.

(389)

Zalujoča rodbina.

Mlin na prodaj!

Tik Novega Mesta na Krki je na prodaj dobro ohranjen (365—2)

mlin s petimi tečaji,

kateri ima vedno dovolj vode in tudi dosti opravila.

Natančneje pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

Patentovane Strakosch-Boner-jeve stroje za pranje in munge

priporoča (57-23)

ALEXANDER HERZOG

Dunaj, Graben, Bräunerstrasse 6.

Katalogi zastoj in franko.

Gotov zaslužek!

Vsak priden mož more si slednji dan brez kapitala 5 do 10 gld. po jako dostojnem in poštenem potu zaslužiti, ki prevzame dobro izplačujoče se zastopstvo. Pripravno tudi kot stranski zaslužek za vsakega. Agenti se nastavijo v vseh mestih in krajih države proti visoki proviziji in mesečni plači. — Ponudbe pod naslovom: „Kaufm. Kanzlei „LA CONFIDENTIA“, Budimpešta“.

(263—6)

Išče se spreten
carinski paznik
oziroma
poslovodja.
Ponudbe pod znakom J. K. vsprejema upravnistvo
(386—1)
„Slovenskega Naroda“.

CHOCOLAT MENIER

Največja tovarna na svetu.

Častne diplome na vseh razstavah.

Vsak dan se CHOCOLAT-MENIER-a proda več nego 50.000 kilo.

(208—5)

Dobiiva se v vseh boljših prodajalnicah kolonijalnega blaga in konditorijah.

Pred ponarejanjem se svori!

Brnsko sukno

za elegantne

pomladanske in poletne obleke

v odrezkih po 3-10 m, to je po 4 Dunajske

vatile vsak odrezek, kateri stane

gld. 4.80 iz fine

gld. 6.— iz finejše

gld. 7.75 iz jako fine

10.50 iz najfinejše

pristine ovčje volne.

Nadalje blago za ogrtače, s svilu pretkano grebenasto sukno, letni loden, blago za livreje, blago iz sukanca, ki se sme prati, fino in najfinejše črno sukno za salonske obleke i. t. d. i. t. d. razpošilja

proti povzetju zneska kot realna in solidna

dobro znana (106—27)

zaloga sukna

SIEGEL-IMHOF v BRNU.

Izjava: Vsak odrezek je 3-10 m dolg in 136 cm širok, torej zadostuje za celo moško obleko.

Tudi se pošlje vsacega blaga toliko metrov, kolikor kdo želi. Jamči se, da se pošlje ravno tako blago, kakor se izbere vzorec.

Uzorci zastoj in franko.

POVABILO

26. OBČNEMU ZBORU

posestnikov meščanske vojašnice v Ljubljani,

kateri bode

dne 26. maja 1889. leta, popoldne ob 2. uri v veliki mestni dvorani.

Vrsta razgovorov:

1. Letno sporočilo in sklep računa za leto 1888.
2. Poročilo pregledovalnega odbora.
3. Volitev novega odbora za pregledovanje računa za leto 1889.
4. Volitev štirih družnikov vodstva namesto letos vsled dosluženja izstopivših.
5. Posamezni nasveti

Vodstvo meščanske vojašnice v Ljubljani.

(382)

J. N. Horak.

V vseh trafikah.

(96—10)

NAJBOLJŠI

PAPIR ZA CIGARETE

JE PRISTNI

LE HOUBLON

FRANCOSK FABRIKAT

CAWLEY-a & HENRY-a v PARIZU.

! PRED PONAREJANJEM SE SVARI!

Mlekarsko opravo:

razne mlečne vrče, mlečne latvice iz pocinenega kositarja, sirarne kotle, sirarne tiskalnice, stroje za posnemanje smetane z mleka, stroje za napravo surovega masla, mlečni hladilnik, razne police iz macesnovega lesa, tehtnice, mize, stole i. dr.

(376—2)

prodajala bode potom prostovoljne dražbe

dne 29. maja 1889. ob 9. uri dopoldne

kranjska mlekarska zadruga v Ljubljani

na Dunajski cesti, v Kalistrovi hiši, poleg Bavarskega dvora.